

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-826

16.11.2023

HELP Forsikring AS

Retts hjelp

Bruk av ekstern advokat – offentlig salærsats – fal. § 2-1.

Sikrede kontaktet i mars 2020 advokat for bistand i forbindelse med at samboeren hadde flyttet ut med deres felles barn. Meklingsattest forelå i slutten av mars. Sikrede hadde advokatforsikring i foretaket fra 1.5.20. Sikredes daværende advokat søkte om dekning for tvisten mot motparten om barnas faste bosted og samvær. Foretaket avsto dekning med henvisning til at retts hjelpbehovet oppstod før tegning. Motparten tok ut stevning i august 2020, og saken resulterte i et rettsforlik i lagmannsretten i mars 2022. Sikrede var uenig i forlikets innhold og ønsket dette endret. Foretaket avsto dekning og viste til at dette var å anse som en del av den sak det tidligere var avslått dekning for. I august 2022 kontaktet sikrede ny advokat og ba om bistand i sak om midlertidig avgjørelse om at barna skulle bo hos ham inntil saken var endelig avgjort. Han holdt samtidig barna tilbake hos seg etter samvær. Motparten svarte med en begjæring om tvangsfullbyrdelse for å få barna til seg. Sikredes advokat søkte om dekning under advokatforsikringen. Foretaket innvilget dekning for saken som gjaldt tvangsfullbyrdelse, men ikke midlertidig avgjørelse da dette ble ansett som samme sak som det tidligere var avslått dekning for. I dekningstilsagnet var timesatsen begrenset oppad til offentlig salærsats. Sikrede mente å ha krav på dekning for full timesats kr 2 800 eks. mva. for alle 38 timene som var medgått på bakgrunn av at foretaket ikke i tilstrekkelig grad hadde informert sikrede om muligheten for å benytte en advokat foretaket samarbeidet med. Foretaket aksepterte å dekke 30,25 timer, men med en timesats på kr 1 121. Nemnda kom til at foretaket, som følge av manglende informasjon, ikke kunne påberope begrensningene for ekstern advokat i tvangsfullbyrdelsessaken. Nemnda kom likevel til at foretaket kun var ansvarlig for rimelige og nødvendige advokatkostnader. I dette tilfellet kr 2 000 per time for samtlige timer.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om ytterligere dekning under advokatforsikring.

Sikredes samboer flyttet uten forvarsel ut fra parets bolig 6.3.20 og tok med seg deres tre felles barn. Sikrede visste ikke hvor barna oppholdt seg, og han kontaktet advokat 8.3.20. Meklingsattest forelå 31.3.20.

Sikrede har kollektiv advokatforsikring i Help gjeldende fra 1.5.20. Sikredes daværende advokat F. søkte 18.5.20 om dekning for advokatbistand:

Partene er uenige om barnas faste bosted og samvær og motparten er representert ved advokat M ved Help Advokatene.

Advokatforsikringen [sikrede] har opplyst å ha tegnet gir rett til advokatbistand på familierettens område, herunder sak etter barneloven. I og med at motparten er representert fra Help Advokatene, må [sikrede] la seg bli representert av et annet advokatfirma. [Sikrede] har kontaktet undertegnede og det er etablert et oppdrag.

En kort oppdragsbekreftelse datert 8.3.20, signert av advokaten, var vedlagt.

Help avsto dekning 16.6.20 med henvisning til at sikrede først hadde forsikring fra 1.5.20, og at "saken er derfor utenfor dekning da rettshjelpbehovet oppstod før dette".

Motparten sendte stevning til tingretten i august 2020, og denne saken endte med rettsforlik i lagmannsretten 15.3.22.

Sikrede kontaktet foretaket på ny en uke etter rettsforliket og forklarte at han var uenig i rettsforlikets innhold og ønsket å endre dette. Foretaket avsto 24.3.22 dekning for saken med henvisning til at dette var å anse som samme tvist som verserte mellom partene i 2020.

Sikrede kontaktet i begynnelsen av august 2022 sin nåværende advokat for bistand i sak om midlertidig avgjørelse om at barna skulle bo hos ham til saken var endelig avgjort i domstolene. Begjæring om slik midlertidig avgjørelse ble sendt 11.8.22. Samtidig holdt sikrede barna tilbake hos seg etter samvær helgen 11.–14.8.22. Det er opplyst at motparten av den grunn 17.8.22 sendte begjæring om tvangsfullbyrdelse.

Advokaten søkte 19.8.22 om dekning under sikredes advokatforsikring. Foretaket svarte 23.8.22 at det fortsatt dreide seg om samme tvist, og derfor falt utenfor dekning. Advokaten var uenig i at det var samme forhold som tidligere, og fremsatte krav om dekning, jf. e-post til foretaket 30.8.22 hvor advokaten skrev at "jeg legger til grunn at saken dekkes som ny sak, og vedlegger vårt salærkrav med timeliste i saken".

Foretaket avsto dekning for saken som gjaldt midlertidig avgjørelse da dette ble ansett for å knytte seg til samme sak og rettshjelpbehov som ble meldt inn i mai 2020. Foretaket innvilget imidlertid dekning for sak om tvangsfullbyrdelse da dette ble ansett som et nytt forhold. I tilsagnet 1.9.22 ble det innvilget dekning for fem timers bistand. Det ble også orientert generelt om enkelte begrensninger i vilkårene som gjaldt ved bruk av ekstern advokat:

Forsikringen dekker timepris lik offentlig salær som for tiden er på 1 121,- + mva. Dersom du har en høyere timepris enn dette må kunden selv dekke mellomlegget.

Rettsgebyrer eller idømte saksomkostninger er ikke dekket om kunden velger ekstern advokat. Dette dekkes med advokat i HELP.

Kostnader som følge av advokatbytte dekkes ikke.

HELP har flere advokater med barnerett som sitt spesialfelt som kunden kan bruke uten kostnad.

Sikredes advokat tilskrev foretaket 6.10.22 og viste til at sikrede i 2020 fikk beskjed om at han ikke kunne bruke Help siden motparten fikk bistand fra Help. Sikrede var derfor tvunget til å søke annen juridisk bistand. Det ble stilt spørsmål ved hvorfor sikrede selv måtte dekke utgifter over kr 1 121 eks. mva. pr. time, og dermed stilles svakere selv om han ikke hadde annet valg enn å søke annen juridisk bistand enn hos Help. Det ble bedt om en redegjørelse for hvorfor kostnader som følge av advokatbytte (bruk av ekstern advokat) ikke ble dekket (fullt ut) når det var Help som hindret sikrede i å bruke advokater i Help. Det ble også bedt oppgitt hvorfor sikrede ikke kunne få juridisk bistand av Help når foretaket hadde flere advokater med barnerett som sitt spesialfelt. For øvrig ble det klaget på at det kun var innvilget dekning for fem timers bistand til saken om tvangsfullbyrdelse. Sikrede hadde fritt advokatvalg, og foretaket hadde ikke lovhjemmel for å begrense timesatsen eller retten til å få dekket rettsgebyrer og idømte saksomkostninger.

Foretaket svarte 12.10.22 at årsaken til at sikrede ikke kunne benytte advokat i Help var at det da ville bli en interessekonflikt ettersom motparten var representert ved advokat fra Help. Ved slik interessekonflikt var det nødvendig å sette saken ut til en advokat utenfor foretaket, og at foretaket ville dekke kostnadene fullt ut dersom saken ble satt ut til en advokat utpekt av foretaket. Det ble bekreftet at sikrede hadde fritt advokatvalg, og at bruken av ekstern advokat

etter eget valg var regulert i vilkårene. Foretaket avsluttet med:

Dersom [sikrede] hadde valgt å la seg representere av en advokat utpekt av HELP, ville hans fulle kostnader ved saken vært dekket. HELP samarbeider med en rekke eksterne advokater utenfor selskapet, og benytter disse jevnlig i saker hvor det foreligger interessekonflikter.

Sikredes advokat tilskrev foretaket på nytt 26.10.22. Sikredes advokat ba om en bekreftelse på at foretaket ville dekke samtlige av sikredes kostnader på lik linje med den retten han ville hatt til dekning dersom Help ikke hadde avvist ham da han søkte juridisk bistand, herunder dekning av full timepris og dekning av idømte saksomkostninger.

Foretaket godtok 11.11.22 å dekke idømte saksomkostninger kr 52 250 i saken som gjaldt tvangsgjennomføring. For den andre saken ble dette avslått, da saken ikke var dekket under forsikringen. Hva gjaldt begrensning i timepris opprettholdt foretaket at det hadde adgang til dette, og viste blant annet til avgjørelse i FinKN 2022-544.

Sikredes advokat tilskrev foretaket på nytt 23.11.22 og ba om svar på sine spørsmål, herunder når sikrede ble opplyst om sin mulighet til å få dekket fulle kostnader fra advokat med samarbeidsavtale med Help på lik linje som om han var representert av Help. Sikrede var ikke representert ved advokat da han kontaktet Help for bistand i august 2020. Det ble ikke fremlagt dokumentasjon på at sikrede henvendte seg til foretaket i august 2020. Foretaket har også i e-post 13.12.22 skrevet at det ikke var loggført noe fra august 2020 om de sakene sikrede hadde registrert hos foretaket.

Sikrede reagerte også på at motpartens advokat fra Help krevde en høyere timepris enn den offentlige salærsatsen, når Help hevdet at denne satsen var tilstrekkelig for sikrede.

Foretaket svarte 13.12.22 at når det ikke forelå dekning under forsikringen, var det heller ikke grunnlag for Help til å gi informasjon om bruk av Helps samarbeidspartnere. Foretaket viste da til tidspunktet da sikrede søkte om dekning i mai 2020 og i mars 2022.

Foretaket aksepterte å dekke 30,7 timers bistand i sak om tvangsfullbyrdelse som det var innvilget dekning for, med en timesats på kr 1 121 + mva. Sikrede krevde på sin side full timesats kr 2 800 + mva.

Sikrede krever dekning for faktisk timesats for alle medgåtte timer i alle sakene han har meldt til foretaket, og for ilagte saksomkostninger til motparten. Det er usaklig at foretaket forskjellsbehandler ham og motparten ved at hun har fått dekning selv om skaden inntrådte før hennes forsikring trådte i kraft, men sikrede ikke har fått det. Videre har sikrede klaget på at saksomkostningene han er idømt å betale til motparten har en høyere timepris enn Help dekker for ham, selv om motparten er representert av advokat fra nettopp Help. Det må i alle tilfeller legges til grunn salærsats på kravtidspunktet, ikke salærsatsen som gjaldt da timene ble utført.

Forsikringsforetaket avviser ansvar for sak om barnefordeling, herunder fast bosted, og anfører at tvistegrunnlaget forelå før sikrede ble medlem av forsikringsordningen. For sakene etter barneloven som kan anses som ny tvist mellom partene, og som det er innvilget dekning for, har sikrede kun krav på dekning inntil offentlig salærsats, jf. at begrensningen er godtatt i nemndspraksis. Foretaket har dekket rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand, inntil offentlig salærsats, i henhold til vilkårene. Foretaket aksepterte også å dekke idømte saksomkostninger i tvangsfullbyrdelsessaken, "da vi anså at det ikke var gitt opplysninger om at kunden kunne ha latt seg bistå av en av HELPs samarbeidspartnere". Idømte saksomkostninger i sak om midlertidig avgjørelse dekkes ikke da dette knytter seg til samme sak og rettshjelpbehov som oppstod før tegning, og dermed ikke er dekningsmessig.

Foretaket avviser at det er ansvarlig for en annen timesats etter alminnelig erstatningsrett. Foretaket har akseptert å dekke mer i denne saken av hensyn til kunden og for å få en løsning i saken, ikke fordi det mener at det er ansvarlig. Dekningen er vurdert med grunnlag i hva som anses som rimelig og nødvendig, og foretaket har strukket seg lenger enn det kunden har krav på etter forsikringsavtalen. Foretaket kan ikke være forpliktet til å dekke en salærsats og et timeantall som overstiger det som anses vanlig. Det må kunne foretas en prøving av de pådratte kostnadene. Det er fakturert 38 timers bistand til en timesats på kr 2 800 eks. mva. av en advokatfullmektig. Det fremgår av firmaets nettside at deres høyeste sats er kr 2 800. Sett hen til oppdragets kompleksitet og omfang, er det foretakets oppfatning at timeantallet er for høyt.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede har krav på ytterligere dekning under advokatforsikringen.

Sikrede krever dekning for utgifter til advokat for alle sakene mellom seg og sin tidligere samboer.

Sikredes forsikring trådte i kraft per 1.5.20. Forsikringen dekker ifølge vilkårene pkt. 4 nødvendig advokatbistand "såfremt rettshjelpbehovet advokatbistanden skal avhjelpe oppsto og ble konstatert i forsikringsperioden". Videre angis:

I barnefordelingssaker regnes rettshjelpsbehovet for oppstått fra tidspunktet det første gang er begjært meklings ved familievernkantor i anledning den aktuelle saken.

Det er fremlagt meklingsattest datert 31.3.20. Rettshjelpbehovet i barnefordelingssaken oppstod dermed før sikredes forsikring trådte i kraft 1.5.20. Sikrede har ut fra dette ikke krav på dekning for advokatbistand i barnefordelingssaken under sin advokatforsikring.

Sikrede har anført at det er usaklig forskjellsbehandling av sikrede og motparten ettersom motparten har fått innvilget dekning under advokatforsikringen fra start.

Nemnda kan ikke vurdere foretakets adferd i en sak som ikke foreligger for nemnda. Nemnda forstår det imidlertid slik at det er mulig å tegne individuell advokatforsikring med et annet (tidligere) oppstartstidspunkt enn den kollektive dekningen sikrede (og motparten) var dekket under.

Sikrede krever dekning for samtlige timer fakturert fra advokaten med full timesats.

Foretaket har innvilget dekning for tvangsfullbyrdelsessaken som oppstod 17.8.22 fordi dette regnes som et nytt forhold mellom partene. Sikrede benyttet ekstern advokat som ifølge vilkårene medfører et ansvar for offentlig salærsats. Denne begrensningen er godtatt i nemndspraksis.

Foretaket har imidlertid innrømmet at det ikke i tilstrekkelig grad informerte sikrede om at han kunne ha latt seg bistå av en av HELPs samarbeidspartnere, jf. foretakets uttalelse 26.6.23:

Det ble innvilget dekning i sak om tvangsfullbyrdelse 1. september 2022. Saken ble ansett som en ny tvist mellom partene, og det ble derfor gitt dekning for rimelige og nødvendige kostnader. Vi aksepterte også å dekke idømte sakskostnader på kr. 52.500, da vi så at det ikke var gitt opplysninger om at kunden kunne ha latt seg bistå av en av HELPs samarbeidspartnere.

Dersom sikrede hadde benyttet en av samarbeidspartnerne, ville han ut fra dette fått dekning som om det var en av HELPs egne advokater som førte saken, dvs. at begrensningene for ekstern advokat ikke ville fått anvendelse.

Nemnda mener foretaket her må være ansvarlig for manglende informasjon etter skl. § 2-1, men at sikrede har en tapsbegrensningsplikt, jf. skl. § 5-1. Ansvaret kan derfor ikke rekke lenger enn hva som er rimelige og nødvendige advokatkostnader. Dette har foretaket akseptert, men det er uenighet om hva som utgjør rimelige og nødvendige advokatkostnader.

Foretaket har akseptert å dekke 30,25 timer av kravet på 38,9 timer. Saken dreier seg om å sende en begjæring om tvangsfullbyrdelse. Arbeidet ble utført av en advokatfullmektig. Nemnda ser ikke bort fra at en advokatfullmektig kan trenge noe mer tid enn en mer erfaren advokat for å skrive en begjæring, men da må timesatsen reflektere at det dreier seg om en uerfaren advokatfullmektig. Timesatsen er fakturert med kr 2 800, som er maksimumsbeløpet for det aktuelle firmaet. Timesatsen varierer etter det opplyste mellom kr 1 100 og kr 2 800. Nemnda mener kr 2 000 per time må regnes som et rimelig beløp for en advokatfullmektig innenfor denne rammen, men at samtlige timer da må godtas.

Sikrede krever dekning for idømte saksomkostninger.

Det følger av vilkårene at idømte saksomkostninger ikke dekkes dersom sikrede er representert ved ekstern advokat. I sikredes tilfelle skal han imidlertid stilles som om han var representert ved en av Helps samarbeidspartnere. Dette har også foretaket lagt til grunn ved at det har akseptert å dekke idømte saksomkostninger i tvangsfullbyrdelsessaken som det ble innvilget dekning for.

I den saken som sikrede *ikke* har fått innvilget dekning for, har sikrede imidlertid heller ikke krav på dekning av idømte saksomkostninger. Når saken faller utenfor dekning, må det samme gjelde for idømte saksomkostninger.

Sikrede har reagert på at han ved betaling av motpartens saksomkostninger, må dekke en timesats som overstiger den offentlige salærsatsen selv om motparten benytter advokat fra Help og det er denne satsen foretaket har lagt opp til at dekkes ved bruk av ekstern advokat for sikrede. Nemnda kan ikke ta stilling til spørsmål som faller utenfor sikredes forsikringsdekning.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).